

Charlotte McConaghy

OOIT
WAREN
ER
WOLVEN

Vertaald door Dennis Keesmaat

2022 Prometheus Amsterdam

‘Eén dier en slechts één huilt ’s nachts in de bossen.’
Angela Carter, *In gezelschap van wolven*

Toen we acht waren, sneed pap me van keel tot maag open.

In een bos in de wildernis van British Columbia lag zijn werkplaats, die stoffig was en stonk naar bloed. Hij had huiden te drogen hangen en die streken over ons voorhoofd als we erdoorheen kropen. Ik huiverde, zelfs toen al, terwijl Aggie voor me uit duivels grijsde, veel moediger dan ik. Nadat ik zomers lang had willen weten wat er in deze schuur gebeurde, wilde ik er opeens het liefst uit weg.

Hij had een konijn gevangen en hoewel hij ons met hem door het bos liet lopen, had hij ons nooit de daad van het doden laten zien.

Aggie was gretig, en in haar haast schopte ze een pekelvat omver, waarbij haar voet een diepe plof maakte, die ik ook op mijn voet voelde. Pap keek op en zuchtte. 'Willen jullie het echt zien?'

Aggie knikte.

'Zijn jullie er klaar voor?'

Weer een knikje.

Ik kon het harige konijn en alle messen zien. Het bewoog niet, het was al dood.

'Kom maar dan.'

We gingen aan weerszijden van hem staan, met onze neuzen die boven zijn werkbank uit piepten. Vanaf hier kon ik alle fijne kleuren van zijn vacht zien, roodbruin en schemerig oranje en warme roomkleuren en tinten grijs en wit en zwart. Een caleidoscoop van kleuren, allemaal ontworpen, veronderstelde ik,

om het onzichtbaar te maken en precies dit lot te voorkomen.
Arm konijn.

‘Begrijpen jullie waarom ik dit doe?’ vroeg pap aan ons.

We knikten allebei. ‘Zelfvoorzienend leven,’ zei Aggie.

‘En dat betekent? Inti?’

‘We jagen alleen op wat we nodig hebben en geven terug aan het ecosysteem, en we verbouwen ook voedsel, we leven zo zelfvoorzienend als we kunnen,’ zei ik.

‘Inderdaad. En dus betuigen we ons respect aan dit schepsel en bedanken het dat het ons onderhoudt.’

‘Dank je,’ zeiden Aggie en ik. Ik had het gevoel dat onze dankbaarheid het konijn gestolen kon worden. Zwijgend bood ik het een verontschuldiging aan. Maar al die tijd kriebelde er iets in mijn buik, helemaal onderin. Ik wilde daar weg. Dit was het domein van pap, de vachten en de messen en het bloed, de geur waarin hij altijd gehuld was, het was altijd zijn domein geweest en ik wou dat het zo kon blijven; dit voelde als het openen van een deur naar een plek die donkerder, wreder, volwás-sener was, en ik wist niet waarom zij dit wilde, maar als ze het wilde, als ze het echt wilde, dan moest ik blijven. Waar Aggie ging, volgde ik.

‘Voordat we hem opeten moeten we hem villen. Ik zal de vacht pekelen zodat we die kunnen gebruiken of verhandelen, en dan eten we elk deel van het karkas, zodat we niets...’

‘Verspillen,’ antwoordden we.

‘En waarom is dat?’

‘Verspilling is de ware vijand van de planeet.’

‘Kom op, pap,’ jammerde Aggie.

‘Goed, eerst snijden we van keel tot maag.’

De punt van zijn mes ging naar de vacht van de keel van het konijn en ik wist dat ik een fout had gemaakt. Voordat ik mijn ogen dicht kon drukken opende het mes mijn keel en sneed in één lange, snelle beweging naar mijn buik.

Ik viel hard op de grond, opengesneden en leegstromend. Het voelde zo echt dat ik zeker wist dat er bloed moest zijn en ik schreeuwde en schreeuwde en pap gilde nu ook en het mes viel en Aggie liet zich vallen en trok me stevig tegen zich aan. Haar hartslag drukte tegen de mijne. Haar vingers trommelden een ritme tegen mijn ruggengraat. En in haar magere armen was ik weer heel. Mezelf, zonder bloed en trouwens ook nooit met ook maar een enkele wond.

Ik had altijd geweten dat er iets anders aan me was, maar dat was de dag dat ik voor het eerst inzag dat het gevaarlijk was. Het was ook de dag, toen ik uit de schuur strompelde in een lange, violette schemering, dat ik naar de rand van de bomen keek en mijn eerste wolf zag, en hij zag mij.

*

Nu, in een ander deel van de wereld, is de duisternis zwaar en hun ademhaling is overal. De geur is veranderd. Nog steeds warm, aards, maar nu muskusachtiger, wat betekent dat er angst in zit, wat betekent dat een van hen wakker is.

Haar gouden ogen vinden net genoeg licht om te reflecteren.

Rustig maar, zeg ik zonder woorden tegen haar.

Ze is wolf Nummer Zes, de moeder, en ze kijkt naar me vanuit haar metalen kist. Haar vacht is bleek als een winterhemel. Haar poten hebben nog nooit staal gevoeld. Als ik kon zou ik die kennis van haar afnemen. Het is een koud weten. Mijn instinct zegt me dat ik haar moet kalmeren met zachte woorden of een tedere aanraking, maar het is mijn aanwezigheid die haar het meest beangstigt, dus laat ik haar met rust.

Ik beweeg me lichtjes langs de andere kisten naar de achterkant van de vrachtwagen. De scharnieren van de roldeur schrapen als ze me vrijlaten. Mijn laarzen raken de grond met een knarsend geluid. Een griezelige wereld, dit nachtelijke oord.

Een sneeuwtapijt reikt omhoog naar de maan, gloeiend voor haar. Naakte bomen in zilver gehuld. Mijn adem vormt wolkjes.

Ik klop op het raam aan de bestuurderskant om de anderen te wekken. Ze hebben in de cabine van de vrachtwagen geslapen en knipperen wazig naar me. Evan heeft een deken over zich heen getrokken; ik voel de kriebelende rand ervan tegen mijn nek.

‘Zes is wakker,’ zeg ik, en ze weten wat dat betekent.

‘Dit gaat niet goed vallen,’ zegt Evan.

‘Ze komen er niet achter,’ zeg ik.

‘Anne gaat over de rooie, Inti.’

‘Anne kan de pot op.’

Het was de bedoeling dat de pers hier zou zijn, regeringsfunctionarissen en afdelingshoofden en gewapende bewakers. Het was de bedoeling dat er drukte gemaakt zou worden. In plaats daarvan zijn we tegengewerkt door een lastminutemotie om ons te vertragen totdat onze dieren sterven door de stress van deze lange reis. Onze vijanden willen dat we ze opsluiten tot hun hart het begeeft. Maar dat sta ik niet toe. En dus sluipen we met z'n vieren, drie biologen en een dierenarts, in het maanlicht een bos in met onze kostbare lading. Stil en ongezien. Zonder toestemming. Zoals het altijd had moeten beginnen.

Er is geen weg meer voor de vrachtwagen, dus we gaan te voet. We tillen eerst de container van Nummer Zes op, Niels en ik nemen elk een achterste hoek terwijl de potige Evan de voorkant alleen draagt. Amelia, onze dierenarts en de enige plaatselijke bewoner onder ons, blijft achter met de andere twee containers om de wacht te houden. Het is een kleine kilometer naar het terrein, en de sneeuw is diep. Het enige geluid dat Zes maakt is een zacht gehijg dat haar ongerustheid aangeeft.

Een fuut roept, helder en mooi.

Ik vraag me af of het haar stoort, die eenzame roep in de

nacht, een herkenning van dezelfde oude roep die zij maakt. Maar als dat zo is, antwoordt ze niet op een manier die ik kan interpreteren.

Het lijkt een eeuwigheid te duren voordat we de omheining bereiken, maar uiteindelijk zie ik het gaashek. We zetten de container van Zes binnen het hek en gaan terug naar de andere twee dieren. Ik laat haar niet graag onbewaakt achter, maar slechts weinigen weten waar in het bos deze afgebakende terreinen zich bevinden.

Als volgende dragen we mannetjeswolf Nummer Negen. Hij is een massief wezen, dus deze tweede wandeling is zwaarder dan de eerste, maar hij is niet wakker geworden uit zijn slaap, dus dat is in elk geval een meevaller. De derde wolf is een vrouwtje van een jaar oud, Nummer Dertien. Zij is de dochter van Zes, en lichter dan beide volwassen dieren, en Amelia vergezelt ons op deze laatste tocht. Tegen de tijd dat we Dertien naar het hok hebben gedragen is het bijna ochtend en de uitputting heeft zich in mijn botten genesteld, maar er is ook opwinding, en bezorgdheid. Vrouwtje Nummer Zes en mannetje Nummer Negen hebben elkaar nog nooit ontmoet. Ze komen niet uit dezelfde roedel. Maar we zetten ze bij elkaar op een afgebakend terrein in de hoop dat ze zullen beslissen dat ze elkaar leuk vinden. We hebben fokparen nodig om dit te laten werken.

Het is net zo goed mogelijk dat ze elkaar doden.

We openen de drie containers en verlaten het terrein.

Zes, als enige bij bewustzijn, beweegt niet. Niet tot we ons zo ver mogelijk terugtrekken zonder ze uit het oog te verliezen. Ze houdt niet van onze geur. Al snel zien we haar lenige gedaante omhoogkomen en de sneeuw in gaan. Ze is bijna net zo wit als de grond waar ze zo licht op loopt; ook zij straalt. Een paar seconden gaan voorbij als ze haar snuit optilt om de lucht te ruiken, misschien notitie neemt van de leren radiohalsband die we om haar nek hebben gedaan, en dan, in plaats van de

nieuwe wereld te verkennen, hopt ze snel naar de container van haar dochter en gaat ernaast liggen.

Het roept iets in me op, iets warmes en breekbaars waar ik bang voor ben geworden. Er dreigt hier gevaar voor me.

‘Laten we haar Ash noemen,’ zegt Evan.

De dageraad kleurt de wereld van grijs naar goud en als de zon opkomt ontwaken de andere twee uit hun verdoofde slaap. Alle drie de wolven komen uit hun containers in hun enkele hectare glinsterend bos. Voorlopig is dat alle ruimte die ze zullen krijgen en het is niet genoeg, ik wou dat er helemaal geen hekken hoefden te zijn.

Ik draai me om naar de vrachtwagen en zeg: ‘Geen namen. Ze is Nummer Zes.’

Nog niet zo lang geleden was dit bos niet klein en schaars, maar sterk en barstend van het leven. Weelderig begroeid met lijsterbessen, espen, berken, jeneverbessen en eiken strekte het zich uit over een weids stuk land, kleurde het de nu kale heuvels van Schotland, en bood het voedsel en onderdak aan allerlei ongetemde dingen.

En tussen deze wortels, stammen en kruinen liepen wolven.

Vandaag lopen er weer wolven op deze grond, die hun soort al honderden jaren niet meer heeft gezien. Herinnert iets in hun lichaam zich dit land, zoals het land zich hen herinnert? Het kent ze goed, het heeft op ze gewacht om het uit zijn lange sluimering te laten ontwaken.

We doen er de rest van de dag over om de overgebleven wolven naar het terrein te dragen, en keren als de avond valt terug naar het basiskamp van het project, een kleine stenen hut aan de rand van het bos. De anderen drinken mousserende wijn in het keukentje om te vieren dat we alle veertien grijze wolven hebben losgelaten op hun drie acclimatisatieterreinen. Maar ze

zijn nog niet vrij, onze wolven, het experiment is nog maar net begonnen. Ik zit afzijdig bij de computerschermen en kijk naar de beelden van de camera's in de velden, benieuwd naar wat ze van hun nieuwe huis vinden. Een bos dat niet veel verschilt van dat waar ze vandaan kwamen in British Columbia, maar gematigd in plaats van boreaal. Ik kwam ook uit dat bos, en weet dat het anders zal ruiken, anders zal klinken en anders zal aanvoelen. Als er iets is wat ik als geen ander over wolven weet is het dat ze zich aanpassen. Ik hou nu mijn adem in als de grote Nummer Negen de delicate Nummer Zes en haar dochter nadert. De vrouwtjes hebben een geul gegraven in de sneeuw aan de achterkant en hurken neer, op hun hoede voor Negen die nadert. Hij torent hoog boven ze uit, grijs en wit en zwart, de meest glorieuze wolf die ik ooit heb gezien. Als teken van dominantie legt hij zijn kop over de nek van Zes en ik voel, met een voortreffelijke levendigheid, zijn snuit tegen de achterkant van mijn nek drukken. Zijn zachte vacht kietelt mijn huid, de warmte van zijn adem bezorgt me kippenvel. Nummer Zes jammert, maar blijft liggen, toont haar eerbied. Ik beweeg me niet; elk teken van verzet en die kaken sluiten zich om mijn keel. Hij hapt in haar oor en tanden zinken in mijn oorlel, waardoor mijn ogen zich van schrik sluiten. In het donker vervaagt de pijn bijna net zo snel als hij toesloeg. Ik keer terug naar mezelf. En als ik kijk negeert Negen de vrouwtjes weer en ijsbeert hij rond de omheining. Als ik kijk voel ik de kou van de sneeuw op mijn blote voeten, maar ik doe het niet, ik ben al te dichtbij, ik ben mezelf vergeten. Dus kijk ik in plaats daarvan naar het donkere plafond van de hut en laat mijn hartslag vertragen.

Ik ben anders dan de meeste mensen. Ik begeef me op een andere manier door het leven, met een geheel eigen begrip van aanraking. Voordat ik de naam kende, wist ik dat al. Het wordt een neurologische aandoening genoemd. Spiegelaanrakingsy-nesthesie. Mijn brein reproduceert de zintuiglijke ervaringen

van levende wezens, van alle mensen en soms zelfs van dieren; als ik het zie, voel ik het, en heel even ben ik hen, zijn we één en is hun pijn of plezier de mijne. Het kan op magie lijken en ik heb lang gedacht dat het dat ook was, maar in werkelijkheid is het niet zo ver verwijderd van hoe andere hersens zich gedragen: de fysiologische reactie op het zien van iemands pijn is ineenkrimpen, terugdeinzen, huiveren. We zijn geprogrammeerd voor empathie. Ooit vond ik het heerlijk om te voelen wat anderen voelden. Nu put de constante stroom van zintuiglijke informatie me uit. Nu zou ik er alles voor over hebben om ervan bevrijd te worden.

Dit project gaat niet werken als ik geen afstand kan creëren tussen de wolven en mij. Ik kan niet in ze opgaan, anders overleef ik het niet. De wereld is een gevaarlijke plek voor wolven. De meeste zullen binnenkort dood zijn.

*

Het is middernacht als ik voor het eerst weer op de klok kijk. Ik heb de wolven zien slapen of ijsberen, tevergeefs hopen dat ze zouden janken, dat er een zou beginnen en de rest zou volgen. Maar wolven janken niet als ze gestrest zijn. De hut van de onderzoeksbasis bestaat uit een grote kamer, waarin we alle computerschermen en apparatuur hebben staan, een aangrenzende keuken en aan de achterkant een badkamer. Buiten is een stal met drie paarden. Evan en Niels zijn al naar hun huurhuisjes in de dichtstbijzijnde stad gegaan – ik ben zo moe dat ik me niet eens kan herinneren afscheid van ze genomen te hebben – terwijl Zoe, onze data-analist, op de bank ligt te slapen. Ik had uren geleden al weg moeten gaan, en trek moeizaam mijn winterkleren weer aan.

Buiten is het snijgend koud. Ik rij door het bos een slingerende weg op, een paar kilometer langs het noordwesten van de

Cairngorms, alleen geleid door de kleine lichtbollen van mijn koplampen. Ik heb er nooit van gehouden om 's nachts auto te rijden, omdat het de bloeiende wereld verandert in iets leegs en gapends. Als ik zou stoppen en erin zou lopen, zou het een heel andere wereld zijn, gevuld met de rillingen van het leven, knipperende reflecterende ogen en het gescharrel van kleine pootjes in het kreupelhout. Ik draai de auto een kleinere, kronkelige weg in, die me helemaal naar de vallei leidt waar Blue Cottage in ligt. Blue Cottage is gebouwd van grijsblauwe steen en wordt geflankeerd door een paar weilanden. Overdag is het uitzicht tweeledig: in het zuiden ligt een dik, wenkend bos, in het noorden lange kale heuvels die in het voorjaar gevuld zullen zijn met grazende edelherten.

Binnen zijn de lichten uit, maar de open haard gloeit oranje. Ik trek al mijn kleren uit, stuk voor stuk, en loop dan zachtjes door de kleine woonkamer naar een slaapkamer die niet van mij is. Ze ligt roerloos in het bed, een gedaante in het donker. Ik kruip naast haar; als ze wakker wordt, laat ze dat niet merken. Ik adem haar in en vind troost in haar geur, zelfs nu nog onveranderd, zelfs zo tenietgedaan als ze was. Mijn vingers verstrengelen zich in haar bleke haar en ik laat me in slaap vallen, veilig in de buurt van mijn zus, die altijd de sterkste van ons had moeten zijn.

Voorzichtig, zegt hij.

Haar kleine handjes grijpen de teugels heel stevig vast. Ze is te klein daar boven, zo klein dat ze ongetwijfeld weggeslingerd wordt.

Voorzichtig.

Hij remt haar af, een handpalm tegen haar ruggengraat om haar plat te drukken.

Voel hem. Voel zijn hartslag in die van jou.

De hengst was nog niet zo lang geleden vrij en een deel van hem is dat nog steeds, maar als ze zich zo op hem nestelt, voorzichtig, voorzichtig, zoals pap zegt, kalmeert hij.

Ik zit met één been aan weerszijden van het hek van het trainingsveld en kijk toe. Er zit ruw hout onder mijn handen, een splinter onder mijn nagel. En ik zit ook op dat paard, ik ben mijn zus, tegen de warmte van het trillende, krachtige beest aangedrukt, met mijn vaders grote, vaste hand die me stilhoudt, en ik ben ook de hand van mijn vader, en ik ben de hengst, de lichte last die hij draagt en het koude metaal in zijn mond.

Alle wezens kennen liefde, zegt pap. Ik zie hoe Aggies omhelzing teder en woest wordt. Ze laat zich er niet vanaf gooien.

Maar het hoofd van de hengst gaat omhoog in het roze avondlicht, een geur is door de wind naar hem toe gedragen en hij klauwt in de aarde. Ik draai me om op het hek en speur de boomgrens af.

Rustig maar, zegt pap, en hij kalmeert zowel het paard als

zijn dochter. Maar ik denk dat het daar te laat voor is. Want ik heb het nu gezien. Kijkend vanuit het bos. Twee ogen die niet knippen.

Onze blikken ontmoeten elkaar en even ben ik de wolf.

Terwijl achter me mijn zus van het steigerende paard tui-
melt...

Ik word gedesoriënteerd wakker uit de vaak gedroomde droom, vaak gedroomd, ook een herinnering. Een paar minuten lig ik warm in bed, in gedachten verzonken, maar de dag laat zich niet ontkennen, er stroomt licht door het raam en ik moet mijn zus laten opstaan. 'Goeiemorgen, lieverd,' mompel ik, terwijl ik Aggies haar uit haar gezicht strijk en haar voorzichtig overeind help. Ik neem haar mee naar de badkamer en ze staat toe dat ik haar uitkleed en in het bad zet. 'Er is echte, heuse zon daar buiten,' zeg ik, 'dus we kunnen deze manen maar beter wassen voor het geval je buiten wilt zitten om ze te laten drogen.' Dat doet ze graag, zo graag als ze maar kan, maar mijn woorden zijn voor ons allebei een poppenkast: ik weet dat ze vandaag niet naar buiten zal gaan.

'De wolven zitten in hun omheiningen. Ze hebben de reis overleefd,' zeg ik, shampoo masserend in haar hoofdhuid. 'Ze zullen naar huis willen rennen.'

Ze reageert niet. Het is een van haar slechte dagen, wat betekent dat ik kan praten wat ik wil en zij zal alleen maar lusteloos staren naar iets wat ik niet kan zien. Maar ik blijf praten, voor het geval ze me vanaf die verre plek kan horen.

Aggies haar is dik, lang en bleek, net als dat van mij, en terwijl ik systematisch de conditioner door haar klitten werk, vraag ik me af of ze gelijk had en we het er allemaal af hadden moeten knippen. Ze is er nu onbewogen over, maar ondanks de moeite die het kost om het te verzorgen, zou ik het niet kunnen opbrengen ze eraf te halen, die manen waar ze altijd om

bekend heeft gestaan, het haar dat ik mijn hele leven heb geborsteld, gevlochten en geknipt.

‘Als we ze niet over een oceaan hadden meegenomen, hadden ze dat misschien wel gekund.’ Ik help Aggie uit bad en droog haar af, kleed haar dan aan in warme, comfortabele kleren en zet haar voor de open haard terwijl ik ontbijt maak. ‘Er is nog geen liefde tussen Zes en Negen,’ zeg ik. ‘Maar ze hebben elkaar ook nog niet afgemaakt.’ De woorden komen zo nonchalant uit mijn mond dat ik ervan schrik. Gaat alle liefde zo? Dat er het risico van de dood bij komt kijken?

Maar de woorden hebben Aggie niet aan dezelfde dingen herinnerd, ze is te ver weg om haar te bereiken. Ik wil haar volgen naar waar ze ook heen is en ik vrees die plek meer dan ook. Ook vrees ik de dag dat ze er niet meer van terugkomt.

Ze eet de eieren niet die ik bij haar elleboog achterlaat, te moe, te uitgeput om ook maar iets te kunnen. Langzaam en voorzichtig borstel ik haar natte haar, en ik vertel nog meer over de wolven, omdat zij alles zijn wat ik nog heb dat geen woede is.

Blue Cottage ligt niet ver van het basiskamp van het project. Zowel het huisje als het kamp ligt aan de rand van Abernethy Forest, een van de laatste overblijfselen van het oude Caledonische woud dat hier na de IJstijd opkwam. Deze oude bomen behoren tot een ononderbroken, negenduizend jaar oude evolutionaire keten, en het is in deze bossen dat we het dichtstbijzijnde afgebakende terrein voor wolven hebben geplaatst, dat waar de wolven Zes, Negen en Dertien zich bevinden. Als ze erin slagen een roedel te vormen, zullen we ze naar hun nieuwe thuis vernoemen: Abernethy. Er zijn hier maar weinig huizen, maar achter ons strekt zich levendig groene weidegrond uit voor de vele schapenboerderijen die ons scheiden van de dichtstbijzijnde stad. Dit was niet de plaats die ik gekozen zou

hebben om een nieuwe wolvenroedel te plaatsen. Maar er zijn niet veel plekken in de Hooglanden waar je geen schapen zou aantreffen, en hoe dan ook zullen de wolven hier niet blijven. Ik hoop alleen dat ze de beschutting van het bos verkiezen. Achter dit stuk winters dennenbos verrijzen de bergen van Cairngorm, en daar, zo is mij verteld, ligt het wilde hart van de Hooglanden, waar geen schapen rondlopen en geen wegen komen. Misschien zullen de wolven het daar het best naar hun zin hebben.

Ik heb de verwarming in de auto hoog staan. De weg is glad door het ijs, en het is licht gaan sneeuwen, een zachte werveling van kant. De rit is prachtig; dit is groot land, glooiende heuvels en kronkelende bevroren rivieren, uitgestrekte dichte bossen.

Als het zwarte paard voor me de weg op komt stormen denk ik eerst dat ik het me verbeeld heb. Zijn staart is een donkere komeet die erachteraan stroomt. Mijn voet trapt te hard op de rem en mijn wielen slingeren. De auto draait een halve cirkel en komt midden op de weg achterstevoren tot stilstand, net op tijd om het paard tussen de bomen te zien verdwijnen.

Mijn borstkas voelt strak aan als ik de auto naar de kant van de weg laat glijden.

Naast me komt een truck tot stilstand. 'Gaat het?' roept een mannenstem uit het raam aan de bestuurderskant, dat maar een klein stukje openstaat.

Ik knik.

'Heb je een paard gezien?'

Ik wijs in de richting waarin het ervandoor was gegaan. 'O shit,' zegt de chauffeur, waarna de truck tot mijn verbazing zo de weg af rijdt om het te volgen. Met afgrijzen zie ik hem door de sneeuw glijden. Ik controleer de tijd, spring uit de auto en volg de bandensporen. Het is niet moeilijk. Hij heeft in zijn kielzog geulen achtergelaten.

Het gaat harder sneeuwen; de wereld valt om me heen. Ik

heb nu haast, ik ben te laat voor mijn werk, maar toch. Ik kantel mijn hoofd om omhoog te kijken. Vlokken op mijn lippen en wimpers. Mijn hand reikt naar de koele papierachtige schors van een zilverberk. De herinnering aan veertigduizend espen die om me heen ademen, hun bladerdak niet naakt maar kana-riegeel en net zo levendig als zijn stem in mijn oor. *Het sterft. Wij doden het.*

Een schreeuw, van ergens ver weg.

Ik laat de herinnering wegglijden en begin te rennen. Voorbij zijn truck en de dikke sneeuw in, die alleen verstoord wordt door zijn voetafdrukken en de hoefsporen van een uitzinnig paard. Ik zweet tegen de tijd dat ik bij de rivier ben. Een smal, bevroren stuk ijs tussen steile taluds.

Zijn donkere gestalte voor me. Beneden op het ijs staat het paard.

Zelfs vanaf deze afstand voel ik de kou onder zijn hoeven. Een snijdende kou. De man is lang, maar onder zijn winterlagen zie ik niet meer van zijn gestalte. Zijn haar is kort en donker, net als zijn baard. Een zwart-witte collie zit kalm naast hem. De man wendt zich tot mij.

‘Weet je dat dit beschermd bos is?’ vraag ik.

Vragend fronst hij zijn wenkbrauwen.

Ik gebaar naar zijn truck en de rommel die hij gemaakt heeft. ‘Vind je het niet erg om de wet te overtreden?’

Hij bestudeert me even en glimlacht dan. ‘Je kunt me aan-geven zodra ik klaar ben met dat paard.’ Hij heeft een zware Schotse tongval.

We kijken naar het dier op het ijs. Ze zet niet veel gewicht op haar voorhoef.

‘Waar wacht je op?’ vraag ik.

‘Ik heb een gammal been. Ik zou er niet meer uit komen. En dat ijs houdt het niet eeuwig.’

Er zijn kleine scheurtjes in het oppervlak van de rivier, die

zich met elke verplaatsing van het paard verspreiden.

‘Ik kan maar beter m’n geweer uit m’n wagen halen.’

Het paard snuift en zwaait met haar hoofd. Het zwart van haar vacht wordt alleen onderbroken door een witte ruit tussen grote, spiedende ogen. Ik kan de snelle stijging en daling van haar buik zien.

‘Hoe heet ze?’ vraag ik.

‘Geen idee.’

‘Is ze niet van jou?’

Hij schudt zijn hoofd.

Ik begin de steile oever af te klimmen.

‘Niet doen,’ zegt hij. ‘Ik krijg je er niet meer uit.’

Mijn ogen blijven op het paard gericht terwijl ik over de scherpe rand naar beneden glij. Mijn laarzen raken ijs en voorzichtig ga ik verder, op de hoede voor scheuren. Het houdt me voorlopig, maar er zijn stukken ijs die dun genoeg zijn om de donkere waterstroom eronder te onthullen. Ik zie hoe gemakkelijk het zou zijn om een verkeerde stap te doen, om dat laagje te laten barsten en mij er geruisloos doorheen te laten glijden. Ik zie mijn lichaam er tuimelend onder gesleurd worden, totdat het weg is.

Het paard. Ze kijkt naar me. ‘Hallo,’ zeg ik, en ik kijk in haar diepe, vloeibare ogen.

Ze schudt haar hoofd en stampet met een hoef. Ze is woest en uitdagend; ik kom dichterbij en ze steigert. Haar donkere hoeven landen met gekraak. Ik vraag me af of ze weet dat haar woede haar zal doden, of ze dat misschien wel goedvindt, of ze misschien liever de vergetelheid tegemoet stormt dan terug te keren naar datgene waarvoor ze is gevlucht. Een bit en hoofdstel, een zadel. Sommige paarden zijn niet bedoeld om bereden te worden.

Ik ga op mijn hurken zitten en maak me klein. Ze steigert niet nog een keer, maar houdt haar ogen op me gericht.